

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt och
transporträtt

remissvar@regeringskansliet.se
teresia.danielsson@
regeringskansliet.se

marika.kurlberg@regeringskansliet.se
anna.ax@regeringskansliet.se

Yttrande avseende promemorian Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv- program (Ds 2020:25) (Ju 2020/04028)

Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi arbetar med att möjliggöra nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant för att stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design- och varumärke.

PRV vill öka kunskapen om, och förståelsen för, värdet av immateriella tillgångar, inklusive upphovsrätt. Vi vill få företagare, kreatörer och innovatörer att hantera dem på bästa sätt för att förbättra sin verksamhet, lönsamhet och tillväxt på ett hållbart sätt.

Patent- och registreringsverket (PRV) har getts tillfälle att inkomma med synpunkter på rubricerad promemoria.

PRV vill inledningsvis framhålla att PRV välkomnar och delar den övergripande förutsättningen för den föreslagna lagstiftningen som den kommer till uttryck i den första punkten i preambeln till direktiv EU 2019/789 av den 17 april 2019 om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av sändarföretagens onlinesändningar och vidareändringar av radio- och tv-program och om ändring av rådets direktiv 93/83 EEG: "[...] Radio- och tv-program är viktiga medel för att främja kulturell och språklig mångfald och social sammanhållning samt för att öka tillgången till information [...]".

PRV anför vidare att det i direktivets artikel 4 p. 2. st. 2. stadgas att det skall vara upp till medlemsstaten att besluta vilken eller vilka av de kollektiva förvaltningsorganisationerna som har rätt att meddela eller vägra tillstånd till

vidaresändning. I lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (URL) 42 a § regleras (och föreslås regleras) detta genom skrivningen att en avtalslicens gäller för utnyttjande av ett verk på visst sätt, när ett avtal ingåtts om utnyttjande av verk på ett sådant sätt, med en organisation som företräder ett flertal upphovsmän till i Sverige använda verk på området. Ur lagtexten framgår alltså att flera kollektiva förvaltningsorganisationer kan ingå avtal med avtalslicensverkan inom samma specifika område.

I doktrin (Upphovsrättslagstiftningen, H Olsson, J Rosén, JUNO version 4A, digitalt ISBN 978-91-39-30069-4) uttrycks att representativitetens kvalificeringsgrad får prövas från fall till fall och begreppet *ett flertal upphovsmän* har inte preciserats exempelvis till att avse en majoritet av de relevanta upphovsmännen på området. Detta kan potentiellt innebära ett praktiskt problem, något som tidigare uppmärksammats av upphovsrättsutredningen i delbetänkandet *Avtalad upphovsrätt* (SOU 2010:24) och är möjligen inte tillräckligt precist för att vara i överensstämmelse med direktivets artikel 4 p. 2. st. 2. Detta då det kan vara svårt för en förhandlande part att förutse vilken organisation som har rätt att sluta avtal med avtalslicensverkan och då det möjligen kan ifrågasättas om huruvida det relativt odefinierade och oprecisa begreppet *ett flertal upphovsmän* i 42 a § URL kan sägas vara tydligt nog för att vara i överensstämmelse med artikel 4 p. 2. st. 2 i direktivet.

PRV vill också något beröra frågan om medling vid tvist om avtal om vidaresändning. PRV är, jämlikt 12 kap. lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (KFUL), tillsynsmyndighet över kollektiva förvaltningsorganisationer. PRV har tillsynsansvar över bl.a. avtalsförhandlingar och licensvillkor mellan en kollektiv förvaltningsorganisation och användare. PRV kan, jämlikt 12:3 KFUL, ingripa gentemot en kollektiv förvaltningsorganisation som åsidosätter sina skyldigheter enligt lagen. Ett sådant ingripande sker genom ett utfärdande av föreläggande om rättelse. Föreläggandet kan förenas med vite. En användare som vill förhandla ett avtal med avtalslicensverkan och som vill angripa vad denne anser vara förhandlingsovilja, eller oskäligen avtalsvillkor, har således potentiellt tre alternativa vägar att gå: via en av Patent- och marknadsdomstolen (PMD) utsedd medlare i enlighet med lagen (2017:322) om medling i vissa upphovsrättstvister, via en anmälan om tillsyn till PRV, eller via en civilrättslig ordning i domstol. Möjligen kan ett system med tre alternativa, och tillika parallella, instansordningar upplevas som svåröverskådligt för användarna.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Peter Strömbäck efter föredragning av Christian Nilsson Zamel, senior jurist. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit Magnus Ahlgren, chefsjurist.

Peter Strömbäck

Christian Nilsson Zamel